

GLAS SLAVONIJE, 10. 03. 2007. (Intervju za «Magazin» vodila Vesna Kljajić)

Prof. dr. Šemso Tanković, predsjednik SDA Hrvatske, saborski zastupnik bošnjačke, albanske, crnogorske, slovenske i makedonske nacionalne manjine, o aktualnim problemima između Hrvatske i BiH

ZA HRVATSKU BI PELJEŠKI MOST MOGAO POSTATI „NOVI OBROVAC“

O položaju nacionalnih manjina koje zastupa u Saboru Republike Hrvatske (bošnjačka, albanska, slovenska, crnogorska i makedonska) te o aktualnim problemima između RH i BiH razgovarali smo s prof. dr. Šemsom Tankovićem, predsjednikom SDA Hrvatske.

- Hoće li doći do dogovora oko razgraničenja s BiH na moru, odnosno, kako će se riješiti pitanje mosta na Pelješcu?

Svaka strana ima pravo na svoje prioritete. Hrvatski prioritet je povezati svoje strane prirodnijom vezom. I tu nije ništa sporno, ali ima svoje prioritete i BiH pa je normalno da svaka strana što više naglašava svoje. Međutim mene kao građanina Hrvatske i kao Bošnjaka više zanima budućnost dviju država. Svi mi želimo biti članovi ujedinjene Europe, a to znači da praktički ubrzo i BiH i Hrvatska ulaze u EU u kojoj granice prestaju funkcionirati. Pa se pitam je li taj Pelješki most baš toliko bitan za Hrvatske kad znamo da već sutra između dviju država neće biti carinskih barijera. Meni se čini da će u tom kontekstu taj most biti „novi Obrovac“ koji se locirao na Pelješcu. Jer gledajte, kad Slavonci krenu na more oni će ići preko Bosne, pogotovo kad ne bude carina, kad ceste u BiH budu dobre kao ove u Hrvatskoj. Pitanje je onda kakvu će Pelješki most tada imati funkciju, a sad stvara dubiozu između dviju država.

PROBLEMI ALBANACA

- Budući da ste saborski zastupnik pet nacionalnih manjina poznajete situaciju na terenu, možete li nešto reći kakav je danas primjerice položaj Bošnjaka i Albanaca u Hrvatskoj, ali i drugih?

Osim bošnjačke i albanske u Saboru predstavljam i crnogorsku, makedonsku i slovensku manjinu. Lijep je osjećaj znati da su Slovenci sa svojim zastupnikom u Savjetu za nacionalne manjine u stanju riješiti sve svoje probleme, slično je i s makedonskom i crnogorskom manjinom. Kod Albanaca postoje problemi koji su uglavnom okrenuti biznisu, pogotovu onom koji se odvija u turističkim regijama. Tamo se s vremena na vrijeme u nekim općinama pojavi dio ljudi koji izražava otvorenu ksenofobiju prema gospodarstvenicima Albancima. Javljaju mi se ljudi s terena s problemima da se u nekoj općini prilikom izdavanja dozvole za rad odjednom drastično smanjuje broj dozvola koje se izdaju gospodarstvenicima albanske nacionalnosti. Ista je situacija, ali u manjoj mjeri, i s pripadnicima bošnjačke manjine. Međutim u nekim sredinama postoji sustavan negativan pristup prema Albancima. No dobra je okolnost što ljudi u hrvatskim ministarstvima vrlo rado izlaze u susret u sličnim situacijama. Posebno bih istaknuo ministra Kirina koji je pomogao da se neke stvari razjasne i riješe. Ministar je rekao da bi želio da je nazočnost pripadnika manjina, pogotovo albanske, romske i bošnjačke više prisutna u policiji. Uglavnom većina ministarstava u Vladi RH spremna je saslušati i riješiti najveći broj problema. A zahtjeva je sve više.

DŽAMIJA U OSIJEKU

- Što ste konkretno rješavali u razgovoru s ministrom policije i s kakvim rezultatom?

Rješavali smo probleme nekih građana koji žive na području Slavonije i moram naglasiti da su nakon mog razgovora s ministrom Kirinom mnogi od njih riješili probleme s domovnicom. Ukratko činjenica je da je uspostavljen veći stupanj povjerenja.

- Dokle se stiglo s pripremama za gradnju džamije u Osijeku?

U Osijeku je među Muslimanima postojala želja za gradnjom džamije i to je za nas bio prvi korak. Drugi korak bio je vezan uz odluku Mešihata, što je također riješeno. Naravno, nakon toga smo se uključili u razgovore s političkim strukturama Osijeka i moram odmah reći da su čelnici grada, a prije

svoga gradonačelnik Anto Đapić vrlo kvalitetno obavili svoj dio posla. Za mene je ovo što je pred nama samo tehničko pitanje oko dobivanja dozvola, a vidim da ni tu nema većih problema, tako da očekujem da će nam uskoro stići lijepa vijest o polaganju kamena temeljca.

- Kako surađujete s drugim gradovima ali i sa strankama na vlasti?

Ono što me veseli je da dobro surađujemo sa svim strankama na razini cijele Hrvatske i s HDZ-om i s HSP-om, sa SDP-om, IDS-om... Mi ne pravimo razliku između stranaka, samo želimo istaknuti naše potrebe. No ponavljam, osječki gradonačelnik Đapić je bio jedan od najtransparentnijih gradonačelnika koji je jasno sagledao naše interese i stavio se u funkciju da tom dijelu građana svog grada pomogne. Osim toga, vidjeli ste da je i u Rijeci usvojen generalni urbanistički plan u kojem više ne stoji „sakralni objekt“ nego džamija. Dobio sam poziv iz Općine Vojnić od načelnika koji me pozvao na sastanak i rekao da bi „Muslimani trebali graditi džamiju“...

- Zamjerali su Vam da se iza gradnje džamije kriju i politički ciljevi?

Hrvatska javnost mora znati da nitko od nas ne želi da nam džamija bude politički cilj. Ona je potreba zajednice vjernika i sve inicijative trebaju poteći od njih. Jer u islamu, kao i u drugim religijama u pogledu crkvi, stoji da džamije podižu vjernici. Lijep je osjećaj da u Hrvatskoj žive ljudi koji mogu sagledati potrebe i manjih zajednica. A mi smo treća vjerska zajednica po brojnosti, odmah iza katolika i pravoslavnih. Nas je 1.5% i, kako kaže Meša Selimović, „suviše mali da budemo jezero, ali suviše veliki da nas zemlja upije“.

- Presuda Suda u Haagu o genocidu u BiH vraća nas u vrijeme početka rata u Hrvatskoj i BiH. Milošević nije nikad oprostio Aliji Izetbegoviću što je izjavom „To nije naš rat“ i pozvao građane BiH da se ne odazivaju u JNA. Time je osujetio njegov plan da u JNA mobilizira milijune ljudi i munjevito dobije rat. O tome se tek danas počinje javno govoriti u Srbiji. U Hrvatskoj se, međutim, ta izjava i dalje stavlja u drukčiji kontekst.?

Posjeti bih da je novinar HTV-a Goran Milić u nekoliko navrata izjavio da su hrvatske političke strukture umjesto da aplaudiraju riječima Alije Izetbegovića, iz nekih sasvim drugih razloga njegovu izjavu počeli interpretirati na sasvim drugi način. Ipak u Hrvatsku sve više prodire svijest da su Izetbegovićeve riječi bile podrška obrani Hrvatske, a na kraju hajmo podastrijeti i malo statistike. Kad pogledate žrtve koje su pale u obrani Hrvatske, vidjet ćete da je gotovo 2.000 Bošnjaka poginulo braneći Hrvatsku. Naša krovna udruga vodi evidenciju gdje su upisana sva njihova imena, adrese i JMBG. Dio Bošnjaka se nije uključivao ni u JNA, niti u neku drugu vojsku, ali se dio njih izravno uključio u dragovoljačke snage RH braneći Hrvatsku.

BOŠNJACI BRANITELJI

- Postoji neriješen problem ostvarivanja prava Bošnjaka evidentiranih u regularnim postrojbama HVO-a. Što se čina na tom pitanju?

Kada bi se pogledala statistika, moglo bi se reći da su Bošnjaci uz većinski hrvatski narod bili najbrojniji sudionici obrane Republike Hrvatske. Značajan dio njih došao je iz Bosne. Upravo zbog toga mi se na početku agresije na BiH nismo opterećivali time da li će se za obranu BiH ljudi uključiti u postrojbe HVO-a ili Armije BiH. I zato mi je kao saborskom zastupniku jako žao što je u Hrvatskom saboru prošao dokument u kojem je zaštita obitelji boraca HVO-a u BiH bila na neki način diskriminirajuća prema bošnjačkoj komponenti. Tako da imamo više od 1000 Bošnjaka koji su bili evidentirani u regularnim postrojbama HVO-a, a nisu ostvarili nikakva prava, kako od strane Hrvatske, tako ni od BiH. Mislim da to ne služi na čast ni jednoj ni drugoj državi. Ti su ljudi došli k meni i pokušavamo u dogovoru s hrvatskom stranom popraviti njihov položaj.

- Ima li izgleda da se njihov problem riješi?

Kad sam ga izvijestio o tome, premijer Sanader mi je izriječno rekao: „Da, to se treba popraviti. Tim ljudima je nanesena nepravda.“ To su riječi gospodina Sanadera i sad na osnovi toga pokušavam uspostaviti kontakt s Ministarstvom branitelja i nekim drugim ministarstvima da se konačno nešto učini za te ljude.

Republika Srpska mora biti ukinuta

- Hoće li se ugasiti „država u državi“, Republika Srpska?

Ta paratvorevina uspostavljena Daytonskim sporazumom nastala je na genocidu koji je izvršen uz blagoslov međunarodne zajednice. Iz ovoga slijedi logičan zaključak da će u nastavku daljnjih političkih aktivnosti sasvim sigurno, a može se već i sada nazrijeti da će Republika Srpska nestati. BiH je realnost koji više nitko ne može osporiti. Bio bih najsretniji da dođe do snažnijeg povratka bosanskog stanovništva, pogotovo u bosansku Posavinu, koja je dominantno bila naseljena hrvatskim pučanstvom. Povratak Hrvata u bosansku Posavinu i povratak Bošnjaka u istočnu Bosnu vratio bi BiH vjeru u njenu budućnost.